

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕๖/๒๕๕๖

วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าขอให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง

หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่ายื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า

พรรคชีวิตที่ดีกว่าได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ พรรคได้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ โดยที่ประชุมใหญ่เห็นชอบให้มีการแก้ไขข้อบังคับพรรค ซึ่งพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือที่ พชก. ๐๓๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตามนัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓

ต่อมาวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคชีวิตที่ดีกว่าได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๖๓๖ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน

๒๕๕๕ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ว่าตามที่พรรคชีวิตที่ดีกว่าแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า และต่อมาได้มีหนังสือชี้แจงกรณีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า เพื่อให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาดำเนินการตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว มีคำสั่งตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๘ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๘ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๕ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๗ และข้อ ๕๕ โดยได้จัดส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษตามนัยมาตรา ๓๓ วรรคสี่ และมาตรา ๑๘ แล้ว สำหรับข้อบังคับที่ไม่ตอบรับมี ๖ ข้อ คือ ข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๕ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๕๕ ที่พรรคชีวิตที่ดีกว่าชี้แจงว่าการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคนั้น พรรคได้คำนึงถึงการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยไม่ขัดกับหลักกฎหมาย และหากเกิดปัญหาขึ้นในอนาคตพรรคก็จะหาทางแก้ไขต่อไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้มุ่งเน้นการบริหารงานเฉพาะหน้าไม่มีการเตรียมการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และเมื่อพิจารณาข้อบังคับทั้ง ๖ ข้อ แล้วเห็นว่า อาจจะไม่สอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับพรรคเดิมในข้ออื่น อาจมีปัญหาข้อกฎหมายและการปฏิบัติ อีกทั้งข้อบังคับพรรคเดิมก็สามารุใช้ประโยชน์ได้แม้ว่าจะไม่มีการแก้ไขข้อบังคับพรรคดังกล่าว โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ให้เหตุผลประกอบ ดังนี้

๑. การยกเลิกข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) ที่กำหนดว่า “กรรมการบริหารพรรคว่างลงสองในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคทั้งหมด ให้ถือว่ากรรมการบริหารพรรคที่เหลือสิ้นสภาพลงด้วย เมื่อกรรมการบริหารพรรคว่างลงตาม (๑) - (๗) ให้หัวหน้าพรรคแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคที่เหมาะสมให้ทำหน้าที่แทน แต่ถ้าตำแหน่งที่ว่างนั้นเป็นตำแหน่งหัวหน้าพรรค ให้รองหัวหน้าพรรคลำดับต้นทำหน้าที่แทน” อาจจะทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีตำแหน่งไม่ครบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒ ซึ่งหากยกเลิกความในข้อนี้ อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติ

๒. ข้อ ๒๗ ที่ใช้ข้อความว่า “การตั้งสาขาพรรคในเขตเลือกตั้งใด ให้คณะกรรมการพรรคหรือหัวหน้าพรรคพิจารณาจัดตั้งขึ้นตามที่เห็นสมควร เมื่ออนุมัติแล้วให้พรรคตั้งกรรมการสาขาพรรคโดยเร็ว” เพื่อให้หัวหน้าพรรคมีอำนาจในการพิจารณาจัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๒๑ (๘) ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจในการจัดตั้งสาขาพรรค และการตั้งกรรมการสาขาพรรคจะขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๑๑ (๕) ที่กำหนดให้เลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค

๓. ข้อ ๒๕ ที่ใช้ข้อความว่า “ให้เลือกหรือตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคตามข้อ ๒๘ กรณีประชุมเลือกตั้งองค์ประชุมไม่ควรน้อยกว่าเจ็ดคน” ให้ตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเมื่อไม่อาจกระทำไ้

เพราะขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๑๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้เลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค และไม่จำเป็นต้องพิจารณาเรื่ององค์ประชุมการเลือกตั้ง กรรมการสาขาพรรค

๔. ข้อ ๔๐ ที่ใช้ข้อความว่า “การประชุมใหญ่ตามข้อ ๓๕ องค์ประชุมไม่ควรน้อยกว่าสี่สิบห้าคน การประชุมใหญ่ให้หัวหน้าพรรคแจ้งวาระ สถานที่ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบล่วงหน้าไม่ควรน้อยกว่าสามวัน การลงมติให้ใช้เสียงข้างมากถ้าเท่ากันให้ประธานชี้ขาด” เป็นเรื่องจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค ซึ่งพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าว ๒ ครั้ง แล้ว จากจำนวน ๑๐๐ คน เป็น ๓๐ คน ในครั้งนี้เปลี่ยนแปลงเป็น ๒๕ คน ซึ่งมติของที่ประชุมใหญ่พรรคมีความสำคัญที่คณะกรรมการบริหาร พรรคต้องปฏิบัติ ตามนัยมาตรา ๒๐ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค ฯลฯ ให้กระทำ โดยที่ประชุมใหญ่พรรค ตามนัยมาตรา ๒๕ เมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกพรรคที่มีจำนวน ๕,๒๐๓ คน มีสาขาพรรค ๑๖ สาขา แต่การประชุมใหญ่พรรคให้มีองค์ประชุมเพียง ๒๕ คน เห็นว่า การแก้ไข ข้อบังคับพรรคดังกล่าวควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด อย่างน้อยก็เพื่อตรวจสอบ การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งจะสอดคล้องกับการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย

๕. ข้อ ๔๔ เกี่ยวกับการประชุมใหญ่สาขาพรรค ที่ใช้ข้อความว่า “คณะกรรมการสาขาพรรค ควรจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคปีละครั้ง” เห็นว่าการใช้ถ้อยคำลักษณะนี้เป็นการไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และสภาพบังคับ ซึ่งหากมีเรื่องเร่งด่วนเรื่องสำคัญที่สมาชิกเห็นว่าต้องให้ที่ประชุมใหญ่ของสาขาพรรค พิจารณาก็ไม่อาจทำได้ ประกอบกับการประชุมใหญ่เป็นเรื่องสำคัญของการดำเนินกิจการของพรรคและ สาขาพรรคหากไม่มีการกำหนดช่องทางให้กรรมการสาขาพรรคหรือสมาชิกพรรคสามารถที่แสดงสิทธิ ในการเข้าชื่อเพื่อขอเปิดการประชุมอาจเป็นการตัดสิทธิของกรรมการสาขาพรรคและสมาชิกพรรค อันเป็นเรื่องสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งข้อบังคับฉบับเดิมได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ชัดเจน อยู่แล้ว

๖. ข้อ ๔๕ เกี่ยวกับจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรค ซึ่งพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงมาแล้ว จากจำนวน ๓๐ คน เป็น ๑๕ คน ในครั้งนี้เปลี่ยนแปลงเป็น ไม่ควรน้อยกว่า ๕ คน ซึ่งจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรคมีจำนวนมากกว่าจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคตาม มาตรา ๓๑ เพียง ๒ คน และการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕ และข้อ ๔๕ อาจไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากข้อ ๒๕ ที่กำหนดให้องค์ประชุมไม่ควรน้อยกว่า ๗ คน แต่ข้อ ๔๕ กำหนดว่าไม่ควรน้อยกว่า ๕ คน ทั้งที่เป็นการประชุมใหญ่สาขาพรรคเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด อย่างน้อยก็เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการสาขาพรรคจากสมาชิกพรรค ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งกรรมการสาขาพรรค ซึ่งจะสอดคล้องกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

พรรคชีวิตที่ดีกว่า เห็นว่า เหตุผลของการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อบังคับพรรคคนนั้น มิได้นำมาตรา ๓๓ ที่ให้นำมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งความในมาตรา ๑๔ (๒) บัญญัติให้ข้อบังคับพรรคต้องไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐ มาเป็นแนวการพิจารณาแต่อย่างใด โดยพรรคชีวิตที่ดีกว่ายืนยันว่า ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าทั้ง ๖ ข้อ มิได้ขัดต่อมาตรา ๑๐ ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองย่อมไม่มีอำนาจที่จะไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าว

นอกจากนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้เวลาในการตรวจสอบพิจารณาการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าเป็นเวลาเกือบ ๔ เดือนนั้น เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๔ วรรคสี่ บัญญัติว่า “... นายทะเบียนแจ้งการไม่รับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับเป็นหนังสือพร้อมเหตุผล...ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอ...” และการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้พรรคชีวิตที่ดีกว่าชี้แจงเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ก็ไม่เป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจขยายเวลาที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายได้ จึงเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองฝ่าฝืนและละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

พรรคชีวิตที่ดีกว่า ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ ดังนี้

(๑) นายทะเบียนพรรคการเมือง มีอำนาจไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ โดยที่พรรคการเมืองปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายแล้วได้หรือไม่

(๒) นายทะเบียนพรรคการเมือง มีอำนาจขยายเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ถือปฏิบัติได้หรือไม่

(๓) การให้พรรคการเมืองชี้แจงจะเป็นเหตุให้นายทะเบียนมีอำนาจขยายเวลาฟังปฏิบัติตามกฎหมายได้หรือไม่

(๔) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคฯ ในส่วนที่ยังไม่ตอบรับ ๖ ข้อ คือ ข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องของหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้แจ้งต่อพรรคชีวิตที่ดีกว่า ในคราวประชุมใหญ่ วิสามัญพรรคชีวิตที่ดีกว่า ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีมติเปลี่ยนข้อบังคับ พรรคชีวิตที่ดีกว่า พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้ยกเลิกความในข้อ ๕ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๕ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๔ ข้อ ๔๕ ข้อ ๔๗ ข้อ ๕๕ ของข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความ ของข้อ ๕ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๕ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๔ ข้อ ๔๕ ข้อ ๔๗ ข้อ ๕๕ ของข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ แทนตามลำดับ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉพาะข้อ ๕ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๘ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๕ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๗ และข้อ ๕๕ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคจึงเห็นสมควรตอบรับการเปลี่ยนแปลง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ สำหรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉพาะข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๙ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ อาจจะมีปัญหาในการปฏิบัติและไม่สอดคล้องเจตนารมณ์ของ กฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความละเอียด รอบคอบ จึงสมควรให้พรรคชี้แจงเหตุผลการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าว ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ การพิจารณาดำเนินการของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ วรรคสอง จะครบกำหนด ๓๐ วัน ในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ ดังนั้นในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ ให้พรรคชี้แจง กรณีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคเพิ่มเติมในบางข้อที่ยังไม่ชัดเจน ได้แก่ ข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๙ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออก เลขหนังสือส่งผู้ร้องทางไปรษณีย์ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๓๐๘ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕

ต่อมาวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ พรรคมีหนังสือถึงนายทะเบียน เพื่อชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

๑) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า พรรคต้องคำนึงถึงการทำให้งานบริหารงาน สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และไม่ขัดกับหลักกฎหมายที่กำหนดให้พรรคการเมืองปฏิบัติโดยพรรคไม่สามารถ คาดการณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต และหากมีปัญหากเกิดขึ้นพรรคก็จะหาทางแก้ไขต่อไป

๒) ขอให้ตรวจสอบว่ากรณีการแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งนายทะเบียนจะต้องตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวภายใน ๓๐ วัน นับแต่นายทะเบียนได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ ให้พรรคชี้แจงทางไปรษณีย์ นั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและวิธีปฏิบัติงานในราชการทั่วไปพึงปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคของพรรคชีวิตที่ดีกว่า เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๔ การดำเนินการของผู้ถูกร้องจึงครบกำหนด ๓๐ วัน ในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ ต่อมาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการและพิจารณาเสนอตามลำดับชั้น โดยสำนักกิจการพรรคการเมืองฯ ได้นำเสนอรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการพรรคการเมืองฯ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๕ (ก่อนครบกำหนด ๗ วัน) และรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการพรรคการเมืองฯ ได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้เกิดความรอบคอบชัดเจนจึงเห็นควรให้พรรคชี้แจงเพิ่มเติม เพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน ซึ่งสำนักกิจการพรรคการเมืองฯ ได้ดำเนินการและเสนอตามลำดับชั้นอีกครั้งหนึ่ง และนายทะเบียนได้พิจารณาในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่ภายในเวลา ๓๐ วัน ตามกฎหมาย ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติในการเสนอเรื่องเพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาก่อนครบกำหนดเวลาอย่างน้อย ๕ วัน โดยเคร่งครัดอยู่แล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ ตามมติที่ประชุมใหญ่พรรค และคำชี้แจงของพรรคแล้ว จึงมีความเห็น ดังนี้

(๑) เห็นสมควรตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ เฉพาะข้อ ๘ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๘ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๕ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๗ และข้อ ๕๕

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ เฉพาะข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ พิจารณาประกอบคำชี้แจงแล้วเห็นว่า พรรคได้มุ่งเน้นการบริหารงานเฉพาะหน้า ไม่มีการเตรียมการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และเมื่อได้พิจารณาถึงเนื้อหาอาจไม่สอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับพรรคเดิมในข้ออื่น เช่น การตั้งกรรมการสาขาพรรคซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรา ๑๑ (๕) การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้หัวหน้าพรรคมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติจัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับข้อบังคับพรรคเดิม ข้อ ๒๑ (๘) ที่กำหนดให้อำนาจการอนุมัติ จัดตั้งสาขาพรรคเป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรค การเปลี่ยนแปลงโดยยกเลิกอำนาจของหัวหน้าพรรคในการแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคทำหน้าที่แทนตำแหน่งที่ว่าง อาจทำให้เกิดปัญหาบางอย่าง เช่น การรับรองงบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่พรรคอนุมัติแล้ว ต้องให้หัวหน้าพรรคและเหรียญก

พรรคร่วมรับรองความถูกต้องเพื่อส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๐ เป็นต้น จึงเห็นว่า ถ้าตอบรับไปแล้ว อาจมีปัญหาในข้อกฎหมายและการปฏิบัติ ซึ่งข้อบังคับเดิมก็สามารถใช้ปฏิบัติได้ แม้ว่าจะไม่มีการแก้ไขข้อบังคับพรรคดังกล่าว จึงเห็นสมควรไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ เฉพาะข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๕ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ พร้อมทั้งแจ้งเหตุผลให้พรรคทราบด้วย เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ จึงเสนอกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อขอรับความเห็นจากที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญของกรรมการการเลือกตั้งก่อน ซึ่งกรรมการการเลือกตั้ง และที่ประชุมที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเห็นชอบตามที่สำนักงานฯ เสนอ ด้วยเหตุผลดังกล่าว นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ยกคำร้องของพรรคชีวิตที่ดีกว่า

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองรวมไว้ในสำนวนและส่งสำเนาคำชี้แจงแจ้งพรรคทราบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ผู้ร้อง) และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) และเอกสารประกอบเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยหรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๔ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

(๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และ

(๕) ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า คุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง หรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง หรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า “ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียน ตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น”

พิจารณาแล้วเห็นว่า หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ผู้ร้อง) มีหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค กรณีจึงต้องด้วยมาตรา ๓๓ วรรคสอง ซึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งเป็นการให้สิทธิผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียนสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดได้ จึงนำมาใช้กับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคได้ หัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลง

ข้อบังคับพรรค ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดได้ ดังนั้น เมื่อหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่ายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ ประกอบ มาตรา ๑๗ กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องของหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าไว้พิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของ กฎหมายดังกล่าวได้

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง ที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ โดยที่ พรรคการเมืองปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายแล้วได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยวิธีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงนโยบายของพรรคการเมือง ข้อบังคับ พรรคการเมือง ชื่อ อาชีพ ที่อยู่และลายมือชื่อของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งจะสมบูรณ์ ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยบัญญัติให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม หมายความว่า การที่พรรคการเมืองขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ พรรคก็ควรดำเนินการเช่นเดียวกับการจดทะเบียนการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ บัญญัติให้ ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียน พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดได้ เมื่อพรรคการเมืองยื่นจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมืองนายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงนั้นเช่นเดียวกับการพิจารณาข้อบังคับพรรคการเมืองที่ยื่นจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) ที่บัญญัติว่า นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อ มาตรา ๑๐ และในกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบแล้ว เห็นว่า ข้อบังคับพรรคการเมือง ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม ดังนั้น นายทะเบียน พรรคการเมืองจึงมีอำนาจไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติ แห่งกฎหมายได้

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจขยายเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ต้องปฏิบัติภายในเวลา โดยมีได้มีบทบัญญัติให้อำนาจขยาย เวลาไว้ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองปฏิบัตินั้น มีหลายกรณีและมีลักษณะต่างๆ กัน เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามมาตรา ๑๔ แล้ว คือ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับหนังสือขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วให้พรรคชี้แจงเพิ่มเติมในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งอยู่ภายในเวลา ๓๐ วัน การให้พรรคชี้แจงเพิ่มเติมถือเป็นขั้นตอนที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาของนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว

๓. การให้พรรคการเมืองชี้แจงจะเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองขยายเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคแล้ว มีข้อสงสัยหรือข้อมูลยังไม่เพียงพอ นายทะเบียนย่อมมีอำนาจในการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามมาตรา ๓ ซึ่งการเรียกข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวย่อมถือเป็นการปฏิบัติงานที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาของนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียนได้พิจารณาและมีคำสั่งให้พรรคชี้แจงในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ โดยมีหนังสือแจ้งลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ย่อมถือได้ว่าอยู่ในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงของพรรค ทั้งนี้ หนังสือที่แจ้งพรรคดังกล่าวมีข้อความในลักษณะแจ้งผลการพิจารณาตามนัยมาตรา ๑๔ กล่าวคือ ข้อความที่ว่า “นายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า... เฉพาะข้อ ๒ วรรคสอง... อาจจะมีปัญหาในการปฏิบัติและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย...” เป็นการคาดเดาได้ว่านายทะเบียนอาจสั่งไม่รับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าว แต่เพื่อประโยชน์แก่พรรคเปิดโอกาสให้พรรคชี้แจงเหตุผลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไปมีว่า คำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วได้พิจารณาในประเด็นที่ ๑ แล้วว่า กรณีที่หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ โดยมาตรา ๓๓ วรรคสอง บัญญัติให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และโดยที่ มาตรา ๑๔ (๒) บัญญัติว่า “นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐” และมาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองต้องมีนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่ก่อให้เกิด

ความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ และไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ” จึงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า เหตุผลที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๐ หรือไม่

(๑) การยกเลิกข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) ที่กำหนดว่า “กรรมการบริหารพรรคว่างลงสองในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคทั้งหมดให้ถือว่ากรรมการบริหารพรรคที่เหลือสิ้นสภาพลงด้วย เมื่อกรรมการบริหารพรรคว่างลงตาม (๑) - (๓) ให้หัวหน้าพรรคแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคที่เหมาะสมให้ทำหน้าที่แทน แต่ถ้าตำแหน่งที่ว่างนั้นเป็นตำแหน่งหัวหน้าพรรคให้รองหัวหน้าพรรคลำดับต้นทำหน้าที่แทน” ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองให้เหตุผลว่า อาจจะทำให้นักคณะกรรมการบริหารพรรคมีตำแหน่งไม่ครบตามมาตรา ๑๒ ซึ่งหากยกเลิกความข้อนี้อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติ เช่น เมื่อตำแหน่งเหรัญญิกพรรคว่างลงหากไม่มีข้อบังคับกำหนดให้หัวหน้าพรรคสามารถแต่งตั้งจากกรรมการบริหารพรรคเข้าทำหน้าที่แทนอาจจะทำให้พรรคไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่เหรัญญิกพรรค ซึ่งมีภารกิจทางการเงินของพรรค ประกอบกับคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองจึงต้องมีข้อกำหนดของที่มาและอำนาจหน้าที่รวมถึงการพ้นจากตำแหน่งอย่างชัดเจนไว้ในข้อบังคับ

บทบัญญัติมาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์” เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กำหนดให้ต้องมีอย่างน้อย ๗ คน และถึงแม้ว่าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารพรรคในข้อ ๑๘ ไว้ว่า ให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ ก็ตาม อาจจะทำให้นักคณะกรรมการบริหารพรรคมีตำแหน่งไม่ครบตามมาตรา ๑๒ ได้ การที่พรรคชีวิตที่ดีกว่าขอยกเลิกข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) นั้น ทำให้พรรคไม่มีข้อกำหนดในเรื่องการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างทำให้ตำแหน่งที่มีอยู่ไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด จึงขัดต่อกฎหมายซึ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ ดังนั้น การที่นายทะเบียนไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) นั้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๓

(๒) ข้อ ๒๗ เปลี่ยนจากข้อบังคับพรรคเดิมที่ว่า “การตั้งสาขาพรรคในท้องถิ่นหรือเขตเลือกตั้งใด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจจัดตั้งขึ้นตามที่เห็นสมควร ให้ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน เมื่อตั้งแล้วสาขาพรรคควรมีสมาชิกไม่น้อยกว่าสิบห้าคน” เป็นข้อความใหม่ว่า “การตั้งสาขาพรรคในเขตเลือกตั้งใด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคหรือหัวหน้าพรรคพิจารณาจัดตั้งขึ้นตามที่เห็นสมควร เมื่ออนุมัติแล้วให้พรรคตั้งกรรมการสาขาพรรคโดยเร็ว” นายทะเบียนพรรคการเมือง ให้เหตุผลว่า เพื่อให้หัวหน้าพรรคมีอำนาจในการจัดตั้งสาขาพรรค จึงอาจไม่สอดคล้องกับอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๒๑ (๘) ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจในการจัดตั้งสาขาพรรคและการตั้งกรรมการสาขาพรรคจะขัดกับบทบัญญัติในมาตรา ๑๑ (๕) ที่กำหนดให้เลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค

พิจารณาแล้วเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าข้อ ๒๗ ที่ให้อำนาจหัวหน้าพรรคมีอำนาจพิจารณาจัดตั้งสาขาพรรคในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นการขัดต่อข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าข้อ ๒๒ (๑) ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าพรรคไว้แล้วซึ่งไม่มีหน้าที่ในการพิจารณาจัดตั้งสาขาพรรคในเขตเลือกตั้ง จึงขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๐ ดังนั้น การที่นายทะเบียนไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๗ จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๓๓

(๓) ข้อ ๒๘ เปลี่ยนจากข้อบังคับพรรคเดิมที่ว่า “ให้เลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคในที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคนั้นๆ โดยเลือกประธานสาขาพรรคก่อนแล้วเลือกตำแหน่งต่อมาตามลำดับ การเสนอชื่อสมาชิกเข้ารับการเลือกตั้งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ผู้รับรองและผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งต้องอยู่ในที่ประชุมสาขาพรรค เมื่อเลือกตั้งได้คณะกรรมการสาขาพรรคแล้ว ให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน” เป็นข้อความใหม่ว่า “ให้เลือกหรือตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคตามข้อ ๒๘ กรณีประชุมเลือกตั้งองค์ประชุมไม่ควรน้อยกว่าเจ็ดคน” นายทะเบียนพรรคการเมือง ให้เหตุผลว่า ที่ให้ตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคไม่อาจกระทำได้เพราะขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๑ (๕) ที่บัญญัติว่าข้อบังคับพรรคการเมืองต้องมีรายการ (๕) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรค อำนาจหน้าที่ การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุด และการออกจากตำแหน่งของกรรมการสาขาพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองประการหนึ่ง และการกำหนดให้มีองค์ประชุมในการเลือกตั้งไม่ควรน้อยกว่า ๗ คน ทำให้อาจจะมีจำนวนเท่ากับจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคตามข้อ ๒๘ ซึ่งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งและผู้เข้าร่วมประชุมมีจำนวนเท่ากัน จึงไม่ชอบด้วยหลักการเลือกตั้ง

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อบังคับพรรคข้อ ๒๕ ที่แก้ไขใหม่แม้จะเป็นไปตามมาตรา ๑๑ ที่บัญญัติให้ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องมีรายการตาม (๕) ที่บัญญัติว่า “แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุดและการออกจากตำแหน่งของกรรมการสาขาพรรคการเมือง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง” ก็ตาม แต่การกำหนดให้เลือกหรือตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคตามข้อ ๒๘ ผู้เข้าร่วมประชุมและผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมีจำนวนเท่ากัน ซึ่งไม่เป็นการสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งเจตนารมณ์ของการจัดตั้งพรรคการเมือง คือ ต้องการให้ผู้ที่มิอุดมการณ์ความคิดทางการเมืองคล้ายกัน มาร่วมดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อให้มีการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อข้อบังคับพรรคไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเห็นว่า ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๕ ที่ขอเปลี่ยนแปลงนั้นขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๐ ดังนั้น การที่นายทะเบียนไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๕ จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๓๓

(๔) ข้อ ๔๐ เปลี่ยนจากข้อบังคับพรรคเดิมที่ว่า “การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๓๕ (๑) - (๕) มาประชุมอย่างน้อยสามสิบคนจึงจะเป็นองค์ประชุม” เป็นข้อความใหม่ว่า “การประชุมใหญ่ตามข้อ ๓๕ องค์ประชุมไม่ควรน้อยกว่ายี่สิบห้าคน การประชุมใหญ่ให้หัวหน้าพรรคแจ้งวาระ สถานที่ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบล่วงหน้าไม่ควรน้อยกว่าสามวัน การลงมติให้ใช้เสียงข้างมากถ้าเท่ากันให้ประธานชี้ขาด” นายทะเบียนให้เหตุผลว่า พรรคชีวิตที่ดีกว่าได้เคยมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคแล้ว จากจำนวน ๑๐๐ คน เป็น ๓๐ คน ในครั้งนี้เปลี่ยนแปลงเป็น ๒๕ คน ซึ่งมีมติของที่ประชุมใหญ่พรรคมีความสำคัญที่คณะกรรมการบริหารพรรคต้องปฏิบัติตามนัยมาตรา ๒๐ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค ให้กระทำในที่ประชุมใหญ่พรรคตามนัยมาตรา ๒๕ เมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกพรรคที่มีจำนวน ๕,๒๐๓ คน มีสาขาพรรค ๑๖ สาขา แต่การประชุมใหญ่พรรคให้มีองค์ประชุมเพียง ๒๕ คน แล้วเห็นว่า การแก้ไขข้อบังคับพรรคดังกล่าวควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งจะสอดคล้องกับการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคชีวิตที่ดีกว่าแม้ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงถึง ๒ ครั้ง และจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมลดน้อยลง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มิได้มีการกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่หรือองค์ประชุมใหญ่

ไว้แน่นอน คงบัญญัติเพียงว่าให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคการเมืองจะเป็นการสะท้อนถึงสภาพปัญหาของพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตย ในด้านการตรวจสอบและสถานะความอ่อนแอของพรรคการเมืองที่ปราศจากการมีส่วนร่วมของมวลชน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองระบบประชาธิปไตยได้ ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๔๐ ที่แก้ไขใหม่ ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๐ เนื่องจากไม่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๔๐ จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๓๓

(๕) ข้อ ๔๔ เปลี่ยนจากข้อบังคับพรรคเดิมที่ว่า “ให้คณะกรรมการสาขาพรรคจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญพรรคอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง สำหรับการประชุมใหญ่วิสามัญอาจมีได้เมื่อคณะกรรมการสาขาพรรคเรียกประชุมหรือกรรมการสาขาพรรคจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคเท่าที่มีอยู่ขณะนั้นเข้าชื่อร้องขอโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสาขาพรรค ให้มีการประชุมวิสามัญ” เป็นข้อความใหม่ว่า “คณะกรรมการสาขาพรรคควรจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคปีละครั้ง” นายทะเบียนให้เหตุผลว่า การใช้ถ้อยคำลักษณะนี้ไม่มีสภาพบังคับ ซึ่งหากมีเรื่องเร่งด่วนเรื่องสำคัญที่สมาชิกเห็นว่าต้องให้ที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคพิจารณาก็ไม่อาจทำได้ประกอบกับการประชุมใหญ่เป็นเรื่องสำคัญของการดำเนินกิจการของพรรคและสาขาพรรค หากไม่มีการกำหนดช่องทางให้กรรมการสาขาพรรคหรือสมาชิกพรรคสามารถที่แสดงสิทธิในการเข้าชื่อเพื่อขอเปิดประชุม อาจเป็นการตัดสิทธิของกรรมการสาขาพรรคและสมาชิกพรรคอันเป็นเรื่องสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งข้อบังคับเดิมได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ชัดเจนอยู่แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า การประชุมใหญ่สาขาพรรคเป็นเรื่องสำคัญของการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคการเมือง เพราะเป็นการสะท้อนถึงการดำเนินงานของพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตย และการประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองจะเป็นการกำหนดทิศทางของพรรคการเมืองนั้นว่าจะดำเนินการไปในทิศทางใด ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพรรคการเมืองและการดำเนินการของพรรคการเมืองที่สามารถตรวจสอบได้โดยประชาชนและสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นๆ ประกอบกับข้อบังคับเดิมมีความชัดเจนอยู่แล้ว ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๔๔ ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๐ เนื่องจากไม่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าข้อ ๔๔ จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๓๓

(๖) ข้อ ๔๕ เปลี่ยนจากข้อบังคับพรรคเดิมที่ว่า “การประชุมใหญ่สาขาพรรคต้องประกอบด้วย กรรมการสาขาพรรค สมาชิกในเขตท้องถิ่นมาประชุมอย่างน้อยสิบห้าคนจึงจะเป็นองค์ประชุม” เป็นข้อความใหม่ว่า “การประชุมใหญ่สาขาพรรคประกอบด้วย กรรมการสาขาพรรคและสมาชิกที่ได้รับเชิญมาประชุม องค์ประชุมไม่ควรน้อยกว่าเก้าคน การลงมติให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าเท่ากันให้ประธานชี้ขาด” นายทะเบียนให้เหตุผลว่า พรรคชีวิตที่ดีกว่าได้เคยมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่แล้ว จากจำนวน ๓๐ คน เป็น ๑๕ คน ในครั้งนี้เปลี่ยนแปลงเป็นไม่ควรน้อยกว่า ๕ คน ซึ่งจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรคมีจำนวนมากกว่าจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคตามมาตรา ๓๑ เพียง ๒ คน และการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕ และข้อ ๔๕ อาจไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากข้อ ๒๕ กำหนดให้องค์ประชุมไม่ควรน้อยกว่า ๗ คน แต่ข้อ ๔๕ กำหนดว่าไม่ควรน้อยกว่า ๕ คน ทั้งที่เป็น การประชุมใหญ่สาขาพรรคเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด อย่างน้อยก็เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการสาขาพรรคจากสมาชิกพรรคที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง กรรมการสาขาพรรคซึ่งจะสอดคล้องกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การประชุมใหญ่สาขาพรรค เป็นการสะท้อนถึงการดำเนินงานด้านกิจการของพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่จัดตั้งสาขาพรรค นอกจากนี้เป็นการตรวจสอบการดำเนินการของพรรคโดยประชาชนและสมาชิกของพรรคการเมืองได้ จึงเห็นว่า ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๔๔ ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๐ เนื่องจากไม่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๔๔ จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๓๓

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก จำนวน ๘ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง เห็นว่า ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๕ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ ที่ขอเปลี่ยนแปลงขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าดังกล่าว จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ แล้ว

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างน้อยจำนวน ๕ คน เห็นว่า ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ที่ขอเปลี่ยนแปลงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๐ ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงจึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ โดยจำนวน ๓ คน คือนายปรีชา เถลิมวณิชย์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช และนายอมร รักษาสัตย์ วินิจฉัยว่าให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าทั้ง ๖ ข้อ ส่วนอีก ๒ คน วินิจฉัยว่าให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าบางข้อ คือนายสุจิต บุญบงการ ให้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๕ ข้อ ๔๐ และข้อ ๔๕ และนายมานิต วิทยาเต็ม ให้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคข้อ ๒๐ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า คำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๕ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ แล้ว

นายกระมล ทองธรรมชาติ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เถลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายผัน จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมานิต วิทยาเต็ม	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุธี สุทธิสมบุรณ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ